

[Lars M. Olsen.]

længere rettes mod staten. Mit parti hilser forslaget fremsættelse med glæde. Der lægges i forslaget bemærkninger ikke skjul på, at årsagen til fremsættelsen overvejende er teatrenes truede økonomi. Der skal, stadigvæk jfr. bemærkningerne, kun være eet københavnsk teater, der i indeværende sæson har arbejdet uden tab. Det oplyses ikke, hvilket teater det er, men man tager næppe fejl, når man gætter på den såkaldte latterorkan, der i Nygade har haft omkring 600 opførelser. Det rene gøgl har altså også et publikum, der ikke svigter uanset dårlige tider og teaterskat, hvorimod alle øvrige privatteatre for tiden synes at arbejde med underskud. Vore landsdelsscener, Odense, Aarhus og Aalborg, er ikke bedre stillet. Da teaterejere også er og må være forretningsfolk, kan man næppe fortænke dem i det, hvis de af og til lader sig bevæge til at opføre stykker, der ligger i underkanten, bl. a. fordi sådanne stykker vil tiltrække — og her bruger jeg igen lovforslagets bemærkninger: „et stort publikum med uudviklet smag“. Ved at man sletter afgiften til det offentlige, får teatrene nu en økonomisk hjælp, som forhåbentlig vil lette den anspændte økonomi.

Teaterdrift er et spekulationsforetagende på godt og ondt, men teatret er endnu mere; det skulle også gerne være en kulturel faktor. Den danske skueplads har brug for folket og omvendt. Den mest velspillede og i teknisk henseende bedste film kan heldigvis kun undtagelsesvis sidestilles med teatrets levende kunst. Filmen er et surrogat, hvor teatret repræsenterer det oprindelige og det menneskelige. Men teatret er mere end skuespillet; det er også opera og ballet, og en revy kan heldigvis også være af høj kunstnerisk kvalitet. Alle disse her nævnte kunstarter falder ifølge forslaget ind under skattefritagelsen, revyen dog kun, når den opføres på teaterbevilling.

I mellemkrigsårene havde vi i hvert fald ved visse teatre her i hovedstaden de såkaldte folkeforestillinger, ofte med et ret lødigt repertoire. Vil skattefritagelsen føre til genoptagelsen af disse, må det hilses med glæde. Teatrets menighed, dets tilhørerkreds, kan aldrig blive for stor, og teatret må ikke alene være for de få, det skulle også helst være for de mange, ganske uanset social position.

I denne forbindelse vil jeg gerne rette en tak til en af de mænd, der herhjemme sikkert har gjort mest for at popularisere teatret i befolkningen og ganske særligt

blandt den skolesøgende ungdom, nemlig Thomas P. Hejle. Han har sammen med visse offentlige myndigheder æren for den succes, som Dansk Skolescene efterhånden er blevet. Den, der blot en gang har overværet den andagt og højtid, hvormed skoleungdommen overværer disse forestillinger, glemmer det aldrig. Den interesse, som her vækkes hos en stor del af den skolesøgende ungdom, burde måske forsøges ført videre af dem, der til daglig har med teatervæsen at gøre herhjemme.

Men forslaget går videre end at indrømme teatre skattefrihed. Det anføres også, at de private teatertourneer fremover vil blive fritaget for teaterskat og dermed sikkert få bedre eksistensmuligheder og velsagtens også chancer for et finere repertoirevalg. Disse teatertourneer bygger specielt i provinsen på de eksisterende teaterforeninger. Endvidere har siden krigen to store nydannelser i det folkelige teaterarbejde set dagens lys; jeg tænker på de to store publikumsorganisationer. Samtlige de her nævnte foreningers basis er teatertrangen hos provinsens publikum. Det ønsker også at få en andel i teatrets glæder, at se god og lødig skuespilkunst. I denne sammenhæng kan måske også Folk og Værns teaterforestillinger for soldater nævnes. Dansk Skolescenes indsats er allerede understreget. Der består således herhjemme et net af teaterorganisationer og foreninger landet over, som formentlig, når rigsteatret engang — det ske inden alt for længe — måtte blive til virkelighed, kan få deres arbejde løftet op i et endnu højere plan. Forbilledet her er jo navnlig Sverige. Lad være, at forholdene i visse henseender vanskeligt kan sammenlignes med vore egne, men rigsteatret må også kunne skabes herhjemme, og så vidt jeg kan skønne, vil nærværende forslags virkninger også kunne gavne tanken om et rigsteater, dets eksistens og dets fremtid.

Jeg vil til slut pege på de offentlige balcers afgiftsfritagelse. Der kan måske gøres visse indvendinger heroverfor, og noget sådant er allerede sket i visse blade. Men det står jo da enhver forening fuldkommen frit for, om den vil holde sig til medlemskredsen alene, så jeg kan vanskeligt se, hvorfor man fra visse sider er gået så stærkt imod denne forandring.

Om andre spørgsmål i nærværende lovforslag vil jeg ikke gøre yderligere bemærkninger, idet jeg ved forhandlingens slutning agter at stille forslag om nedsættelse af et udvalg, og disse spørgsmål egner sig sikkert bedre til en diskussion og debat og